

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 32. Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 9 Augusti 1857. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. XI årgången.

Telegraftåget före inskeppningen.

Den atlantiska telegrafråden.

Europa och Amerika — hela den civiliserade världen befinner sig i spänd väntan. Skall väl nedläggandet af den telegrafråd, som skall förena Amerika och Europa, lyckas? Och om sjelfva nedläggandet låter verkställa sig, måtte äfven telegraferingen skall lyckas? svaren på dessa frågor skola snart lugna vår otålighet.

Första försöket att lägga en underhafslinie mellan Newfoundlandsöarne och Kap Breton misslyckades. Men man låter i våra tider icke så lätt afskräcka sig från storartade företag, af hvad beskaffenhet de än må vara; och man grep derföre verket ånyo an och fulländade det äfven, utan något hinder, under loppet af förra sommaren. Telegrafråden var nu likasom förut förfärdigad i London. Dess vikt uppgick till 170 tons. Ångaren Propontis hade

under kapten Goodwin fört den från England till dess bestämmelseort, och utläggningen derifrån försiggick under herr Samuel Cannings ledning.

Efter denna linies lyckliga fulländning vändes uppmärksamheten med ökad kraft mot den ännu återstående hufvudledningen genom oceanen, mellan Newfoundland och Irland. Detta företag medförde hufvudsakligen tvenne svårigheter; det blef nemligen först fråga om, huruvida det vore möjligt att åstadkomma en så lång underhafslinie, och för det andra, om denna med fördel kunde begagnas, då man vet hvilka anse- nliga afledningar den elektriska strömmen får i underhafs telegrafrådarna. Med afseende på den första frågan förmärktes hos dem, som förordade förslaget, genast från början en liffig tillförsigt. Hafsbottnens beskaffenhet mellan Irland och Newfoundland tyckes

också ganska gynnsam för saken. Redan för sex år sedan har löjtnant Walshe med skeppet Tannev verkställt pejlingar på denna linie, hvilka tre år sednare genom löjtnant Berryman blefvo granskade och förfullständigade och gifvo vid handen att hafsbottnen mellan de föreslagna kusterna ligger på ett måttligt djup och bildar en sandig platå, utan klippor eller starka höjningar och sänkningar, medan man såväl i norr som söder om denna linie anträffar rätt anseliga fördjupningar. Sommaren 1856 utrustades af Förenta staternas regering en ny expedition för undersökandet af denna hafsdel. Man utvalde för sådant ändamål skrufångaren Arctic om 250 tons dräktighet och ställde äfven denne under löjtnant Berrymans befäl. Hans uppgift var att vinna bekräftelse på löjtnant Maury's undersökningar rörande vindar och ström-

sättningar i norra atlantiska oceanen, och han fick härvid det speciella uppdraget att noga undersöka hafsbottens beskaffenhet emellan Newfoundland och Irland samt öfverhufvud taget företaga alla sådana undersökningar, som kunde gifva någon upplysning om möjligheten af att utföra den föreslagna telegrafledningen. Skeppet var för detta ändamål rikligen utrustadt med matematiska och fysikaliska böcker och instrumenter äfvensom med tågvirke och lodningsapparater. De sednare äro så inrättade att det egentliga lodet — vanligen en ettpundig kanonkula — omslutes af ett slags tång, hvilken, då den stöter emot botten, öppnar sig och låter kulan falla ut, så att denna ej vidare upptages, alldestund hon mycket skulle försvåra uppdragningen och lätteligen, särdeles vid djupa lodningar, taga med sig ett stycke af tåget. Deremot äro för denna förrättning flera rör anbragta, hvilka vid sammanstötingen med botten fyllas af dess beståndsdelar och föra dessa med upp i dagen.

Det skulle härefter uppsökas en passande punkt för telegrafträdens uppstigande ur vattnet vid Newfoundland's kust, der sjön bör vara så djup, att fiskarbåtarnes ankaren ej kunna komma i beröring med tråden; derpå skulle Arctic fara ginaste vägen till irländska kusten och för hvar femte sv. mil företaga en lodning. I slutet af Augusti hade Arctic på denna expedition redan anländt till Cork på Irlands kust och den 14 Ok-

tober inträffade han, på återresan, i Newyork.

Hvad man genom dessa undersökningar fått veta, är att alla förhållanden visat sig utomordentligt gynnsamma för telegrafledningen. På 8 å 10 sv. mils afstånd från St. Johns på Newfoundland och på lika afstånd från irländska kusten finnes en bank på ett djup af 25 å 120 famnar.

Emellan dessa båda bankars ändpunkter är hafsbotten en vågig platå, som på intet ställe är stenig eller klippig, utan öfverallt är betäckt med en fin, af mikroskopiska musselskal bestående af inga strömsättningar genombruten sand; på de djupare ställena såg den ut som fint grått slamm, i hvilket lodet ofta sjönk flera fot djupt; emot kusten öfvergick den till en tunn, grön gyttja. Det största djup, som uppmättes, var 2,070 famnar. Efter dessa olika undersökningar valde man till ändpunkter för underhafs-linien, som derigenom skulle komma att få en längd af 273 sv. mil, St. Johns på Newfoundland och ön Valencia vid mynningen af Dingle-bay, å Irlands sydvästra kust.

Den andra frågan, om man efter trädens nedläggande äfven skulle kunna med fördel begagna den för telegrafisk skrifning, har i England redan flera gånger blifvit besvarad.

Många förslag ha blifvit framställda för att undanrödja den tidsspillan, som uppstår genom laddningsfenomenerna och flera försök ha i stor skala blifvit gjorda i den-

na riktning, hvarefter man från flera håll försäkrat att uppgiften fullständigt blifvit löst. Professor Morse, som under sommaren 1856 besökte Europa, har vid en fest, som de engelska telegrafällskaperna tillställt för honom, och vid hvilken den engelska telegrafiens koryfeer voro närvarande, uttalat sin öfvertygelse, att den föreslagna ocean-linien skall lyckas och gifva goda resultat. Denne meddelade resultatet af de försök, herrar Whitehouse och Bright vid Magnetic-telegraph-company's station, i hans närvaro, anställt med underjordiska ledningar med af dem konstruerade apparater och hvilka utfallit högst gynnsamt. Man hade der af flera förenade underjordiska trådar å-tadkommit en ledning af öfver 330 sv. mil och kunde å denna med nämnde herrars relais och en vanlig morsisk skrif-apparat utan svårighet fortskaffa 210—240, ja ända till 270 tecken af morsisk skrift i minuten. Herr Morse ansåg derföre att den ofvannämnda olägenheten vore fullständigt häfd. Huruvida han häri haft rätt, skall den närmaste framtiden visa oss.

Det är naturligt att tråden, sedan den engång blifvit nedlagd, genom hafsbottens ofvanantydde beskaffenhet svårligen mer kan blifva utsatt för några olägenheter; men sjelfva utläggningen torde komma att medföra stora sådana, om man tar i betraktande såväl sjöns djup och öfverfartens längd som ock trädens ofantliga tyngd. Man har med beräkning af hafsbottens många ojemheter gifvit den

dervid äfven att kasta ögonen på skrifvelsen, som fallit ur hennes händer.

— Gud vare oss nådig! — klagade han. Huru skall det nu gå?

Huset Wills ställning var i sjelfva verket den, som i allmänhet är vanlig. Dess chef var för det, hvad själen är för kroppen. Med honom egde det bestånd och oändlig kraft, utan honom var det ett lik.

Mistriss låg länge försänkt i vanmakt. Toby lät henne inandas luktsalt och ansträngde af alla krafter sin hjerna för att finna något hjälpmedel. I samma ögonblick frun återfick sin sans, lade den gamle betjenten handen på pannan och gjorde ett högt språng af glädje.

— Willska huset skall räddas! — utropade han.

Det föll honom alls icke in att ropa: Willska familjen skall räddas! — utan som en gammal trojenare i ett handelshus, var detta för honom det allrabögsta, och derföre sade han: Willska huset skall räddas!

Och då mistriss Will förvånad betraktade honom, framställde han följande förklaring:

DUBBEL-GÅNGAREN.

(Forts. fr. N:o 31.)

et har förut blifvit nämndt, att Francis Will egde en oinskränkt kredit, hvilken dock endast var fästad vid hans person. Denna kredit hade nemligen ingen annan grund än bankirens stora företagsamhet, hans kända redlighet och den förvånande lycka, som åtföljt hvarje hans företag. Han betraktades i hela London som ett mönster, hvars fullkomlighet ingen annan lyckats uppnå. Hans maka, som delade den allmänna meningen, såg upp till honom som till ett det renaste väsen, som till en försyn.

Det bref, hvori bankiren tillkännaf sitt förestående sjelfmord, gaf således mistriss Will ett dubbelt förfärligt slag: hon förlorade derigenom på en gång sin man och sin förmögenhet. Hon hade härefter uteslutande blott en känsla: hennes dotter Anna var för henne allt. Bankirens död tillintetgjorde på en gång alla de sköna och gyllene drömmar, hon haft om sitt barns framtid. Hon högaktade sin make, och hans död bedröfvade henne derföre djupt; hon hade förr lärt känna armodet, och tanken på att åter blifva fattig smärtade henne mycket — men blef henne odräglig, när hon besinnade att äfven dottern skulle dela hennes elände.

Då den gamle Toby öfverlemnade henne det dödsbudskap, som bankiren vid sin afresa efterlemnadt, befann hon sig ensam i det rum, hon då behode i husets första våning. Toby hade sedan femton år tillbaka varit en trogen tjänare på stället; mistriss Will var en mild och godhertad dam; han vördade och älskade henne och hade ofta förbrätt sig sjelf, att han varit behjelpig, att föra henne bakom ljuset. Då den goda frun nu, så snart hon läst brevets första rader, genast föll i vanmakt, skyndade han derföre ögonblickligen till hennes hjälp, och kom

sistnämnde en sammanlagd längd af 416 sv. mil, af hvilka de båda skeppen (Niagara och Agamemnon) hvartera har halfva denna längd ombord. Dessa skulle mötas på halfva vägen mellan Irland och Newfoundland, der förena sina trådar, nedsänka dem och derpå, under det de utlägga tråden bakom sig, återvända hvar ett till sin ort. Man tror att hela trådens nedläggning skall kunna fullbordas på 6 å 10 dagar.

Tråden består icke af en enda koppartråd af vanlig styrka, utan, för vinnande af större böjlighet och fasthet, är den, lik ett rep, hopsnodd af 7 tunna koppartrådar. Denna kabel är omklädd af trenne från hvarandra afskilda lager af renaste guttapercha. Den sålunda fullfärdiga tråden har $\frac{3}{8}$ tum diameter. Dess yttersta betäckning består, för större böjlighets skull, icke af starka järntrådar, utan af flera tunnare sådana.

Vi meddela här en afbildning af den plats vid East-Greenwich, dit telegrastråden blifvit förd, uppvirad på stora härflar, af hvilka hvar och en innehöll ett stycke af vid pass 3000 alnar. Dessa härflar fördes på hjul eller rullar i ett rum i fabriksens undervåning och blefvo derved så ordnade att tråden lätt skulle löpa undan. Från detta rum fördes tråden till ett öfre, der den erhöll en tjock omklädnad af hampa, väl mättad med tjära och beck. Denna omklädnad skyddar guttaperchan och tjänar äfven till underlag för de yttre järntrådarne. Härpå

följde omvirandet af de sistnämnde, eller den så kallade rustningen. För att bilda oss en föreställning om denna del af arbetet, kan det vara tillräckligt att erfarra, att 21 sv. mil järntråd behöfts för att omkläda en mil af tråden och att sammanlagdt ej mindre än 52,500 mil blifvit använda.

Den transatlantiska telegraf-trådens inlastning på Agamemnon.

Som läsaren behagade erinra sig, äro de tvenne fartyg, åt hvilka man anförtrott det viktiga uppdraget att föra den elektriska kabeln från England till Amerika, Förenta staternas korvett Niagara och engelska ångfregatten Agamemnon. Vi låta i dag en teckning af den sistnämnde medfölja.

Sättet för kabelns inlastning är mycket enkelt, men åsynen deraf icke destomindre sällsam, hvarföre man har vida lättare att beskrifva än föreställa sig det samma. Allt det yttre arbetet synes å planchen. Man ser sålunda der till vänster en serie af trästötter, uppstapade på flottbroar och hvardera försedd med ett litet hjul. Öfver dessa hjul löper tråden; och det beständiga bullret i förening med trådens oafbrutna framåtskridande påminner om gamla tidens tåg-lokomotiver på Blackwall-jernbanan. Detta hvad de yttre anordningarne beträffar.

Om man stiger ombord på Agamemnon och der öfverlemnar sig åt en liten officers ledning, hvilken i fem år tjenstgjort å

fartyget och följaktligen varit med detta äfven i Svarta hafvet, under hela Krimiska fälttåget, blir uppmärksamheten lätt delad mellan dennes hågkomster från fartygets öde i östern och de pågående förberedelserna för expeditionen till vestern.

En för inlastningen enkom gjord maskin drager kabeln från dess förvaringsplats och låter den falla ned i det kretsformiga, med en kon i midten försedda, lastrummet. Då man tittar dit ned, ser kabeln ut som ett spänt golf, — så tätt och jemnt är den nedlagd. I samma ögonblick den jemnt öfverklädda metalen lodrätt nedkommer i lastrummet, mottages den af en hop män, som sitta i en cirkel och ordna hvarfven med största möjliga noggrannhet.

Arbetet tog sin början Onsdagen den 17 Juni, och åtta dagar derefter hade 36 svenska mil redan blifvit nedstufvade omkring konen i Agamemnonens lastrum. I allmänhet nedläggas sex mil om dagen af en sådan metallring, och karlarne, som i sina blå skjortor sitta på det späntade golfvet, upptagne af detta arbete, tyckas derunder likasom — ”gömma ringen”. Vid det här laget har deras lek redan tagit slut.

Förberedande åtgärder äro vidtagna för den händelse att någon olycka skulle inträffa. I aktern ligga således i reserv 50 mil extra tråd, för att vid möjligen förekommande behof användas. Vidare finnes till öfverlopps en maskin af besynnerlig konstruktion, hvars ändamål är att hjälpa

— Herr Will är död, det är santt — men jag skall åter låta honom uppstå, så santt jag heter Toby.

Han fattade härmed den förmenta enkans hand, som låt handtera sig huru som helst, och förde henne till bankirens kabinett. I samma ögonblick delade rummet, inträdde Thomas Bage dit. Han fick se det öppna brevet, tog upp det och drog ej i betänkande att läsa det.

Toby öppnade emellertid i kabinettet ett skåp, och drog ett stort förhänge, som dolde dess innehåll, åt sidan. Mistriss uppgaf ett högt rop; men Thomas Bage smög sig in genom den ostängda dörren och blef vittne till allt.

— Det är han! Icke santt? — ropade Toby, triumferande. O, han är gjord af en mästarehand! Men så har också vår herre betalt fabrikören hundra guineer, för det han skulle göra sin sak bra.

— Skåpet innehöll nemligen en vaxdocka, hvilken till en förvånansvärd grad liknade bankiren. Man måste dock erkänna att konstnären hade haft en betydlig lättnad i sitt arbete genom modellens marmorkalla, alltid enahanda och ej den ringaste förändring underkastade

ansigtsdrag. Ja, man hade nästan kunnat säga, att han gifvit sitt verk alltför mycket lif; ty master Francis Will var mer vaxdocka, än denna själf.

Enkans ögon fylldes af tårar vid denna anblick. Men den gamle tjänaren antog en ångestfull syndares ödmjuka bällning.

— Mistriss skall hafva medlidande med en arm man — sade han — och ej neka honom sin förlåtelse. Jag blyges att bekänna att denna vaxbild tjänat till att bedraga er och att jag haft min hand med i detta bedrägeri. Men herr Will var min herre, och jag måste lyda. Alla aftnar gick han genom en dörr, som ni ej kan se, emedan den är förträffligt maskerad, och begaf sig då till ett spelhus. Men jag satte vaxdockan i armstolen och påtände lampan. Ni såg då ofta från ert fönster hitöfver och beundrade herrrens rastlösa verksamhet.

Nog! — afbröt mistriss Will den talande. — Hvar till tjänar det väl att ni berättar mig det der nu!

— Hvarföre? Ni förstår mig således icke än. Kan icke detsamma, som tjänade till att bedraga er, äfven användas för att bedraga världen?

Enkan lade handen på sin panna, ty en mängd smärtsamma tankar trängde sig härvid in på henne. Hon led grymma qual af det närvarande; men framtiden stod framför henne ännu dystrare och egde ej en förhoppning att erbjuda. Anna, hennes älskade dotter, skulle lära känna olyckan, fattigdomen!

Och likväl vägrade hon att ingå på den gamle tjänarens förslag.

— Detta vore ju ett bedrägeri, som vore lika straffvärdt som onyttigt! — invände hon med alla tecken till modlöshet.

— Straffvärdt — det är väl möjligt; men onyttigt skulle det visst icke vara.

Dessa sista ord yttrades af Thomas Bage, som i samma ögonblick framträdde. Mistriss Will drog sig förskräckt tillbaka.

— Fruktat intet; — återtog Bage, i det han visade det öppna brevet — Jag vet allt hvad som här har skett och sker, och ni kan räkna på mig.

Han riktade sin blick mot vaxpuppen och betraktade densamma några sekunder med största uppmärksamhet.

Telegrafens inskeppning.

kamratskeppet, ihändelse detta skulle råka tappa sin andel af kabeln. Den skall i så fall uppfiska den förlorade tråden och instufva denne, antingen i det fartyg, olyckan drabbat, eller ock i det andra. För detta ändamål lemnas ett stort rum ledigt på Agamemnon, och är detta förmodligen äfven förhållandet på Niagara.

Lund och Malmö.

Resanteckningar af

(Forts. fr. Nr 31.)

Kort efter min ankomst till universitetsstaden hade jag det nöjet att öfvervara en större studentfest. I studentföreningens solennitetssal såg man der unga och gamla, studenter och professorer, glada promenera af och an, medan sexan intogs. Men mer än en blick gick derunder från de lägre regionerna, der de långsträckta borden hade sin plats, uppåt salens läktare, der ett stort antal af stadens damer bildade en vacker krans kring det hela.

Främling som jag var, försummade jag ej tillfället att betrakta de notabiliteter, som deltog i festen. Bland dessa fästade jag först min uppmärksamhet vid en äldre man i presterlig dräkt, hvilkens ansigte bar pregeln af en godmodig glädighet. Det var *Nils Lovén*, den berömda författaren till "Folkflivet i Skytts härad", — Dante Alighieris utmärkte öfversättare.

Christian Naumann, den bekante juris-

professorn, — samme Naumann, som jag och många med mig en gång varit tvungne att "läsa" för salig Dellden i Upsala — var ock tillstädes och visade, äfven han, ett ganska fryntligt ansigte. Han gick nu, som annat godt folk, och tog sina gaffelbitar, helt "studentikos"; — om ett eller annat år ser man honom kanske vid samma tid vid en kunglig taffel, trött efter ansträngningarne i dagens statsråd. Han ser åtminstone icke ut som om han skulle försmå en taburet, ja, tillochmed som om han gerna nog skulle utbyta katedern mot en sådan. Må ingen förtycka honom det; — dylika tankar rymmas lätt under en så hög panna som hans! —

Estetikern *Ijunggrens* intelligenta drag sökte jag förgäflves upptäcka bland de närvarande; — man sade mig att han nyss fått sorg och därför höll sig hemma.

I stället såg jag här lifslevande framför mig professor *Svedelius*, den fordne upsaliensaren, hvilken bar samma till halfs godmodiga, till halfs ironiska leende på läpparne, som då jag sist såg honom i Fyrisstaden. Lunds akademi har i denne man gjort en stor eröfring från Upsala, och en kanske ej mindre i *Yngve Sahlén*, hvilken här fått en adjunksbeställning, i stället för professorsstolen, hvilken onekligen bättre skulle ha anstått honom — *Svedelius* och *Sahlén* äro båda icke blott grundlärde män — de äro äfven män med "bergfast ära på djupet".

När efter sexans slut, bälarna intagit

den plats, måltiden nyss haft, vändes all uppmärksamhet snart mot den i salens fond uppresta talarestolen, uppom hvilken de tre nordiska rikenas fanor voro uppställda och der man såg en mängd sköldar, enkla i och för sig, men lysande genom de stora namn från de tre rikena, som å dem sågos anbragta.

Den akademiska värtaligheten är i allmänhet sig temligen lik — man må nu höra den Upsala eller Lund; — dock hade denna afton något nytt i den vägen att erbjuda. Det var då docenten *Lysander* uppmanade de närvarande att tömma löftets bägere. Ett klarare tankedjup, en innerligare känsla än den, som utmärkte den äres tal, torde man sällan påträffa, och den skäl, han föreslog, tömdes derföre äfven med entusiasm.

Efter de officiella talen, af hvilka flera ej kunde höras, emedan en och annan talare hade allt för späd röst, kom festens gladare del, då det lätta skämtet kastade sina fyrverkeripjeser från samma plats, der det djupa allvaret nyss låtit sina *Jofurs-blixtar* flamma.

Den, som i denna olympiska lek onekligen vann priset, var den ungdomlige *Lovén*, denne blomstrande, jovialiske gubbe, som hvartåt han sigtade, alltid träffade — men icke sårbart, emedan hans pilar just voro af det slag, som bär en blomma på udden.

Den glada tillställningen slutade först på morgonsidan, sedan mer än ett nytt

— På min ära, skulle jag icke sjelf ha tagit denna vaxdocka för en menniska! — utropade han derföter. — En sådan satan till principal! Hvem hade väl kunnat tro honom om sådana galgstreck! — Min käre Toby, ni har nyss framställt en ypperlig ide och jag måste erkänna er för en krona bland alla bjertjer. Men lemnat oss nu!

Herr Bage hade en egen talang att göra sig förhatlig för alla. Toby kände sig starkt frestad att gifva honom samma uppmaning tillbaka; men då man varit bjertjer i femton år, så har man fått en alltför stor vana att lyda. Han vågade derföre ej göra någon motsägelse, utan gick. Mistriss Will var deremot så tilligt upptagen af sin sorg, att hon icke en gång märkte huru oskickligt Bage handlat, då han alldeles oombedd stigit in, och ännu mindre fästade sig vid hans oförsämndhet att i hennes närvaro utdela en sådan befallning, som den han nyss gifvit.

Bage hade sin plan. Så snart han blifvit befriad från den gamle trottjenarens närvaro, använde han hela sin värtalighet, för att få mistriss Will att ingå på hans planer. Ju orimligare saken vid första påseende syntes

— sade han — desto säkrare var det att ingen skulle upptäcka listan. Bage skulle genomse bankirens specialböcker och taga affärernas ledning om hand, hvaremot mistriss Will endast behöfde taga underskrifterna på sin lott. Något måste hon naturligtvis göra, och nogta get, beginge hon icke ens en förfälskning, om hon efterhärnade sin mans handstil; ty å ena sidan vore ju hennes mans namn äfven hennes, och å andra sidan kunde hon vara viss om att äfven kunna uppfylla de dermed öfvertagna förbindelserna. I sjelfva verket gjorde hon dermed intet annat än toge ordet »arf» i en något vidsträcktare bemärkelse än vanligt.

Detta och ännu mer sade Bage, som var så mån om att kunna uppnå sin önskan, att han denna gång kunde tala både lätt och flytande. Mistriss Will vägrade dock fortfarande. Då uttalade bokbällaren slutligen namnet Anna — och den arma modren egde ej längre kraft att göra motstånd.

Så hade man då funnit de tre ting, af hvilka en bankir består: hans kropp, hans böcker och hans underskrift. Det var icke möjligt att tänka sig en fullständigare återuppståndelse.

Redan följande dag började vaxdockan förestå bankgöromålen. Man pådrog henne en morgonrock och satte henne i bankirens stol. Då man likväl ej vågade låta betrakta henne på alltför nära håll, så borttog man den dörr, som från kabinettet ledde till kontoret och utbytte densamma mot en glasdörr, hvilken utifrån endast tillät att se profilen af herr Will, som tycktes vara försjunken i djupa tankar.

Bage hade beräknat rätt; just det orimliga i denna list var det som aflägsnade hvarje misstanke. Man fann det visserligen besynnerligt att bankiren beständigt höll sig aflägsnad från sina kontorister, men hyste icke den aflägsnaste misstanke om att han kunde vara död, utan menade blott att han förlorat sitt förstånd. Visserligen blef husets kredit derigenom något minskad; men denna skulle ändå rätt länge kunnat ha bestått, om icke Thomas Bage varit en skurk, som dag efter dag tillät sig de största försnillningar.

Mistriss Will blef sålunda snart allvarsamt straffad för det hon varit så svag att följa denne mans råd. Såsom husets förste chef mottog denne allt som inkascerades, använde en obtydlig del af inkomsterna till

brodersband knutits, men också mången minnets bägare blifvit tömd.

Men låtom oss nu öfvergå till Lunds studentlif i allmänhet. Detta är nu icke så alldeles detsamma som på den tid, jag sist såg det. Femton år ha äfven dervidlag åstadkommit många och stora förändringar.

Huru såg till exempel en Lundastudent ut på den tiden? — Han hade onekligen icke den hållning, den turayr, han nu har; — ofta uppträdde han tillochmed i en skepnad, ej olik den, tzar Peters undersåter hade, innan denne med saxon lät hyfsa dem. En Lundastudent sågs nemligen förr ofta utstyrd i ett långt hår, som yfvigt fladdrade ned emot skulderna och förfärliga skägg-anläggningar upptogo en god del af hans ansigte; — men "vettet skar sitt skägg" äfven här, och den nuvarande Lundastudenten ser ut som annat folk, och den fordom omtalade stora skilnaden mellan hans och Upsalastudentens utseende och hållning är numera blott en tradition. (Forts.)

Blandade Ämnen.

Ett sätt att bevara mjölk. En fransysk landbrukare, vid namn De Lignac, som tillfölje af sin egendoms aflägsna läge endast till helt lågt pris kunnat afyttra den der producerade mjölken, har derigenom kommit på den tanken att söka bereda denna på något sätt, hvarigenom den, utan att undergå förändring,

kunde föras vidare eller ock någon längre tid förvaras, och synes äfven på ett tillfredsställande sätt ha löst denna uppgift. Frisk mjölk af god beskaffenhet bör, efter hans metod, för hvarje "litre" (motsvarande 2 kvarter 1 $\frac{3}{5}$ jumfru) få en tillsats af 70 à 80 "grammes" (eller 5 $\frac{5}{8}$ à 6 lod sv. vigt) socker hvarefter den i ett slätt fat så fort som möjligt — och ända till en tredjedel af dess volym — får afdunsta, under det man flitigt omrör densamma för att fördela den hinna, som vill bilda sig på ytan. Fatet blir derunder uppvärmt antingen i vatten eller genom ånga. Efter afdunstningen häller man mjölken genast i lådor af förtennt jernbleck, rymmande $\frac{1}{2}$ à 1 litre, hvilka fyllas intill brädden, och tillsluter dessa lufttätt med ett lock och en öfver sjelfva fogningen fastlödd tennlist. Dessa lådor ställas sedan någon tid i kokande vatten. Innehållet låter härefter i de till slutna lådorna förvara sig utan någon förändring och är särdeles lämpligt för proviantering till sjös, hvartill det redan med framgång blifvit användt af både franska och engelska marinen. Vill man använda detsamma, så genomskär man tennlistorna rundtomkring fogningen, hvarefter locket lätt kan aftagas. — Den sålunda konserverade mjölken bildar nu en till halfs genomskinlig massa, tjock som en deg, luktande som kokad mjölk. Den låter i ljumt vatten lätt fördela sig och bildar då en mjölkartad vätska, hvilken, om den uppblandas med vatten af fyrdubbel vigt, helt och hållet blir af vanlig mjölks beskaffenhet och låter koka sig, utan att förändras.

Kinesiska upproret på Borneo.

I nordvestliga delen af den stora ön Borneo ligger området Sarawak, som är

18 mil långt samt lika bredt och följaktligen innehåller 324 kvadratmil. Detta styres af en engelsk "rajah", sir James Brooke, hvilken för några år sedan der blifvit insatt som suverän furste af den store sultanen af Bruné. Han har till den grad höjt provinsens välstånd, att befolkningen under hans regering tudubbats. I stället för sjöröfveriet och jagten efter människor har han infört handel och näringar. Hans boing, pittoreskt belägen vid stranden af en flod och midt bland väl underhållna planteringar, var ett mönster af prydlighet och bekvämlighet. Här bodde han med några europeiska tjänare, med sitt bibliotek och åtskilliga musikaliska instrumenter, i medvetandet af att utföra ett ädelt civilisationens verk, flera år afskild från världens bildade nationer, bemödande sig att förbättra de underlydande barbar-racernas — Malajers, Dyakers, Kinesers — sociala förhållanden samt förädla deras natur. Bland hans undersåter voro Kineserna företrädesvis de öroligaste, och sistlidne Mars försökte de äfven utföra en länge närd plan, att mörda rajah'n och i grund förstöra hans nybygge.

Man har blifvit förvissad om att sammansvärjningen varit vidt utgrenad samt att den utgått från den öfvermodige kinesiske regeringsfullmäktigen Yeh, hvilken, trygg i sin otillgängliga borg, ej hysar någon betänklighet vid att befalla sina agenter att mörda alla europeer, så ofta de förra endast äro starka nog att kunna efterkomma hans önskningsar.

de nödvändigaste utgifterna och tillintetgjorde så den stora kredit, som Francis Will genom sin verkliga eller skenbara redbarhet förvärfvat.

III.

Francis Will hade visserligen sjelf fört dragit betydliga summor ur rörelsen, men hade aldrig gått för långt. — Thomas Bage deremot beräknade: »inom sex månader måste jag vara millionär!» och handlade der efter. Bankiren hade behandlat sin rörelse som en skog: han förtoget der starka uthuggningar, men så regelmässigt att hans undergång fortfarande afvärijdes, emedan han ständigt fyllde de gamla luckorna med nya inkomster. Men i. d. förste bokhållaren trodde sig ej behöfva göra några besparingar, sedan han sjelf blifvit herre, utan fällde alla träd utan undantag, undanröjde äfven de unga skotten och utrotade sjelfva rötterna. Det var ett verkligt och oförnuftigt förstörande. Han önskade sig en million och insåg icke med sitt inskränkta förstånd att han, för att vinna en million, kastade tio genom fönstret.

Men då Bage lyckligt och väl hade stulit en million, så önskade han sig ännu en. Han blef omätlig, han

sög sig, lik en polyp, fast vid det sjunkande huset och beslöt att först i dess sista dagar lemna det åt sitt öde.

Mistriss Will kunde steg för steg följa denne rofgrige polyps förhärjningar; ty den forndne bokhållaren bemödade sig icke en gång om att dölja sitt förhafvande, utan tvang enkan dagligen, att med sin egen underskrift besegla hans rofferier. Hon undertecknade en vaxel, och Bage uppbar dess belopp. Föresväfvade henne ibland tanken på hennes barn alltför lifligt och vågade hon då göra ett svagt motstånd, så förespeglade henne den forndne bokhållaren helt oförskämdt och bittert det straff, som enligt engelsk lag drabbar en förfalskare.

— Hvarför beklagar ni er, min goda fru? — frågade han då. — Ni vet ju att jag sparar för er.

Sex månader efter bankirens förmenta död dref Bage oförskämdheten så långt, att han körde mistriss Will ur hennes rum, för att sjelf taga dessa i besittning. Vi veta redan att dessa rum stodo i förbindelse med ban-

kirens kabinett, och just denna omständighet var det, som bestämde Bage för sitt val. Han ville sjelf omedelbarligen bevaka underparten på sitt tillvållade husbondevälde. Det gjorde honom dessutom också en tåk och låg glädje att förvara frukten af sina rofferier i sin forndne principals kassakista.

Den kassakista, som i likhet med husets öfriga jösegendom hade ett praktfullt utseende, var försedd med ett konstlås, som blifvit förfärdigadt af Londons berömdaste låssmed. Efter herr Wills försvinnande hade man hvarken återfunnit nyckeln till kassakistan eller till den löndörr, genom hvilken han efter sina nattliga utflygter plägar återvända till sina rum. Sistnämnde dörr, hvilken nu var öfverflödig, blef obemärkt, men kassakistan öppnades och låssmeden, som förfärdigadt låset, lemnade dertill en ny nyckel. Efter den dagen begagnades kassakistan utslutande af Bage, och i sjelfva verket kunde huset Will nu också umbära densamma.

(Forts.)

Rajahn James Brookes egendom i Kuchin.

Älven Singapore och Borneo blefvo af honom utpekade, och hade icke upproret i Sarawak genom rajah'n James Brook hastigt blifvit undertryckt, så skulle följderna blifvit förfärliga för de de der lefvande européerna.

Såsom ledare af sammansvärjningen betraktar man en viss Tien-Te. Denne stod i förbindelse med öns Kungsi-befolkning och förmådde denna att ordna upproret, som med största raseri skulle bryta löst mot engelska regeringens tjenstemän.

Alltsedan sir James Brooke's upphöjelse till rajah och införandet af ordning i landet, hade Kineserna, hvilka alltid betraktat sig som öns herrar, ådagalagt sin fiendtlighet emot engelsmän eller engelskt sinnade personer. De visade härvid det raseri, som vanligen plägar utmärka ett underlägset parti, och tilldragelserna i Kanton tycktes gifva dem ett gynnsamt tillfälle, att verkställa sin hämnd på sina sorglösa medtäflare. I sådan afsigt nedkommo de d. 18 Februari 1857, vid nattetid, till den flod der Kuchin, rajah'ns residens är beläget, och angrepo, tvåhundra man starka, de båda fortena of

van- och nedanför staden. De intogo dessa och delade sig derefter i tvenne hopar, hvilka togo olika vägar, för att börja sitt nattarbete af mord och plundring.

Den ena hopen tog vägen till Rajah Brooke's hus. Rajah'n, som mådde illa, hade tidigt gått till sängs. Längre hade han emellertid ej sofvit, då han väcktes af ett oredigt sorl af röster utanför sitt hus. I samma ögonblick anade han ock, att Kineserna gjorde ett angrepp mot honom; ty huru hemlig dessa än hållit sin sammansvärjning, så hade ändå ett rykte derom utbredt sig. Emellertid hade man hittills ej haft någon orsak att anse faran vara så nära förhanden eller så hotande.

Sir James Brooke uppsteg från sitt läger och såg sitt hus på alla sidor omgifvet af Kineser, hvilka sköto i alla riktningar, — mot fönsterna, dörrarna och hvarhelst någon öppning visade sig.

En kunskapsrik och älskvärd yngling om aderton år, vid namn Nicholet, som för tillfället var på besök hos rajah'n, dödades af ett skott. Sir James, som var afskuren från

förbindelsen med sitt öfriga tjenstefolk, väckte den infödde tjenaren Panty, och sade honom att han måste bereda sig på döden, enär ingen utväg gäfves att undfly denna. Dermed beväpnade han sig med en revolver och började undersöka hvarje utgång. Blott en dörr fanns obevakad, nemligen den, som ledde till hans badkammare. Han såg sig försigtigt om, öppnade den derefter sakta och sprang bort öfver den äng, som skiljde honom från den här vid pass 45 å 60 fot breda floden. Han störtade sig i denna och uppnådde andra stranden, efter att med stor svårighet ha genomvadat den djupa gyttnan invid flodens strand. Utmattad och nästan tillintetgjord flydde sir James till en liten hydda. Här stannade han dock endast så länge, att han åter fick hemta andan och skyndade derpå, utan minsta uppehåll, uppefter floden till Datoe Banda, der han ville träffa alla förberedelser till ett försvar, eller snarare utkasta en plan för ett anfall mot fienden.

(Forts.)

Härmed följer Romanbihaget: "Svärmarne," pag. 137—144.

Nästa N:o utgifves Söndagen den 16 Augusti.

C. PETERSENS OFFICIN 1857.